

Sygn. akt II PK 177/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSA Agata Pyjas-Luty (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. R.

przeciwko Zespołowi Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w S.

o przywrócenie do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 marca 2014 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S.

z dnia 22 marca 2013 r.

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Powód M. R. w ostatecznie sprecyzowanym żądaniu pozwu domagał się przywrócenia do pracy w pozwanym Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w S.

Wyrokiem z dnia 9 lutego 2011 r. Sąd Rejonowy w S. oddalił powództwo, wskazując, że wobec złożenia przez powoda w okresie wypowiedzenia umowy o pracę wniosku o przeniesienie w stan nieczynny, z mocy art. 20 ust. 5 lit. c Karty Nauczyciela wypowiedzenie stało się bezskuteczne. Nadto, wobec bezskuteczności wypowiedzenia stosunek pracy trwa nadal, a zatem powództwo o przywrócenie do pracy powodowi nie przysługuje.

Wskutek wniesionej apelacji Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 21 grudnia 2011 r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S. Sąd Okręgowy wskazał, iż sąd pierwszej instancji nie objął weryfikacją procesową i nie skontrolował zarzutu naruszenia obligatoryjnego trybu związkowej konsultacji zamiaru wypowiedzenia stosunku pracy z art. 20 ust. 5a Karty Nauczyciela, który to powinien być zastosowany przy rozwiązywaniu z powodów stosunku pracy. Wskazał także, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2004 r., III PK 54/04, OSNP 2005 nr 13, poz. 192, że w związku z przeniesieniem nauczyciela w toku procesu wszczętego odwołaniem od wypowiedzenia złożonego na podstawie art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela powoduje, że przedmiotem rozpoznania powinno stać się roszczenie z przeniesienia w stan nieczynny na mocy art. 477¹ § 1 k.p.c., który to przepis jest wyrazem ograniczenia zasady związania sądu granicami żądania pozwu, wyrażonej w przepisie art. 321 § 1 k.p.c. W sprawach z dziedziny prawa pracy wszczętych przez pracownika sąd zobligowany jest bowiem orzec zarówno o roszczeniach, które nie zostały objęte żądaniem, a które wynikają z przytoczonych faktów, jak i o roszczeniach przedstawianych pod osąd, ale w rozmiarze mniejszym niż usprawiedliwiony postępowaniem. Dokonując ponownego rozstrzygnięcia sąd pierwszej instancji powinien w szczególności zbadać, czy zachodzą przesłanki do przywrócenia powoda na poprzednie warunki pracy i płacy w związku z przeniesieniem powoda w stan nieczynny.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy powód w piśmie z dnia 19 kwietnia 2012 r. ostatecznie sprecyzował swoje żądanie, oświadczając, że odwołuje się od decyzji przenoszącej go w stan spoczynku i wnosząc o przywrócenie do pracy u pozwanego na zajmowanym stanowisku i na poprzednich warunkach pracy i płacy, będącego skutkiem przeniesienia powoda w stan nieczynny, zarzucając, że nie

została zachowana procedura związana z konsultacją związkową, kwestionując dobór pracownika do zwolnienia, nie kwestionował natomiast, że doszło do zmniejszenia liczby oddziałów i liczby godzin w pozwanej Szkole.

Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 9 października 2012 r. ponownie oddalił powództwo. Za podstawę faktyczną rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy przyjął następujący stan faktyczny: M. R. ukończył w 1999 r. studia w Akademii Rolniczej w P. na Wydziale Technologii Drewna na kierunku Technologia Drewna w zakresie mechanicznej technologii drewna z wynikiem dostatecznym, w roku szkolnym 2000/2001 w Centrum Doskonalenia Zawodowego Nauczycieli w S. ukończył kurs pedagogiczny dla czynnych zawodowo nauczycieli, uzyskując kwalifikacje pedagogiczne do nauczania teoretycznych przedmiotów zawodowych, w roku szkolnym 2004/2005 w Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli w G. ukończył kurs „Wdrażanie kształcenia modułowego w szkołach ponadgimnazjalnych”, w roku szkolnym 2009/2010 w Miejskim Ośrodku Doradztwa Metodycznego w S. zdobył kwalifikacje z zakresu oligofrenopedagogiki, w 2008r. uzyskał tytuł magistra inżyniera o specjalności Logistyka Przemysłowa w Politechnice K. a w 2010 r. ukończył studia podyplomowe w G. Wyższej Szkole Humanistyczno-Menedżerskiej w zakresie Organizacji i Zarządzania „Menedżer w Oświacie”. M. R. został zatrudniony u strony pozwanej od dnia 1 listopada 2005 r. na umowę o pracę na czas nie określony, w charakterze nauczyciela kontraktowego przedmiotów zawodowych, w pełnym wymiarze czasu pracy. W dniu 18 lipca 2007 r. nadano M. R. stopień nauczyciela mianowanego. Na posiedzeniu Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych z dnia 15.03.2010 r. dyrektor B. M. przedstawił plan organizacyjny i rekrutację na nowy rok szkolny 2010/2011, zaznaczając, że do szkół ponadgimnazjalnych wchodzi niż demograficzny, co oznacza zmniejszenie liczby oddziałów, które szkoła chciała uruchomić w nowym roku szkolnym, przedstawił też zarządzenie dotyczące kryteriów jakimi będzie się kierował wybierając pracowników przewidzianych do zwolnienia. Zarządzeniem Nr 8/2009 z dnia 9 listopada 2009 r. dyrektor pozwanej Szkoły określił kryteria doboru pracowników, z którymi zamierza rozwiązać umowę o pracę. Do Zarządzenia jako załącznik nr 1 dołączył kryteria i wykaz ocen poszczególnych nauczycieli, spośród których powód otrzymał ocenę najniższą oraz wykaz godzin, które są przewidziane

w roku szkolnym 2010/2011. Pismem z dnia 28 kwietnia 2010 r. Dyrektor pozwanego poinformował Prezesa Zarządu Oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego w S., że m.in. M. R. zamierza zmienić warunki pracy i wynagrodzenia. Oświadczeniem z dnia 6 maja 2010 r. pracodawca rozwiązał z powodem stosunek pracy ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 2010 r. z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, jako przyczynę podając zmiany organizacyjne w szkole powodujące zmniejszenie liczny godzin w szkolnych planach nauczania i zmniejszenie liczby oddziałów w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w S. w roku szkolnym 2010/2011. Powód został pouczone o prawie do złożenia w ciągu 30 dni od dnia doręczenia wypowiedzenia pisemnego wniosku o przeniesienie w stan nieczynny. Pismem z dnia 29 czerwca 2010 r. powód wniósł o przeniesienie w stan nieczynny. Decyzją z dnia 5 lipca 2010 r. powód został przeniesiony w stan nieczynny od dnia 1 września 2010 r. do dnia 28 lutego 2011 r. W Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w S. doszło do zmniejszenia liczby oddziałów i liczby godzin nauczania. Powód jest członkiem Związku Nauczycielstwa Polskiego od dnia 1 maja 2010 r. Powód nie wypełniał podstawowych obowiązków związanych z prowadzeniem dokumentacji szkolnej, nie prowadził działalności wychowawczej, w wyniku czego kilkoro uczniów było zagrożonych powtarzaniem klasy, były sytuacje, że powód odmawiał przyjmowania zastępstw za pozostałych nauczycieli. W dniu 19 lipca 2011 r. powodowi nadano stopień nauczyciela dyplomowanego. Pozwany zaproponował powodowi będącemu w stanie nieczynnym 11/18 etatu, ponieważ jeden z nauczycieli teoretycznych przedmiotów drzewnych, zwrócił się z prośbą o zmniejszenie wymiaru etatu do 1/2 w roku szkolnym 2010/2011. Dnia 6 września 2010 r. strony podpisały umowę o pracę na czas określony do dnia 28 lutego 2011 r. na stanowisku nauczyciela teoretycznych przedmiotów zawodowych na 11/18 etatu. Stosunek pracy powoda wygaś z dniem 29 lutego 2011 r. na skutek upływu okresu stanu nieczynnego. W oparciu o tak ustalony stan faktyczny sąd pierwszej instancji, wskazując na związanie oceną prawną i wskazaniem Sądu Okręgowego, wyrażonymi w wyroku z dnia 21 grudnia 2011 r. w myśl art. 386 § 6 k.p.c., podał, iż zgodnie z zaleceniami Sądu Okręgowego w S. ocenił, czy pracodawca wypowiadając powodowi umowę o pracę naruszył przepisy obowiązującego w tym

zakresie prawa. W tym zakresie sąd pierwszej instancji uznał, że do powoda jako nauczyciela mianowanego nie znajdował zastosowania art. 41 k.p. w przypadku istnienia podstaw do rozwiązania stosunku pracy z mianowanym nauczycielem z przyczyn wskazanych w art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, nie stosuje się art. 41 Kodeksu pracy, powołując się uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2006 r., I PZP 4/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 89. Sąd Rejonowy uznał także, że pracodawca uchybił obowiązkowi konsultacji związkowej, bowiem kierowanego do Związku Nauczycielstwa Polskiego, którego powód był członkiem, z dnia 28 kwietnia 2010 r. nie można uznać za zawiadomienie organizacji związkowej, gdyż w piśmie tym pracodawca informował związek zawodowy o zamiarze zmiany warunków pracy i płacy, a nie zamiarze rozwiązania stosunku pracy, co uczynił. W następnej kolejności Sąd Rejonowy rozważył, czy pracodawca dokonał prawidłowej oceny pracownika do zwolnienia, uznając, że pracodawca prawidłowo zastosował kryteria doboru pracownika do zwolnienia, uwzględniając jakość pracy pracowników, kwalifikacje zawodowe nauczycieli, formalny poziom wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje, praktykę w nauczaniu przedmiotu, prace w dodatkowym niepełnym wymiarze pracy, pobieranie emerytury lub renty obok wynagrodzenia za pracę albo prawo do emerytury lub rent czy innego świadczenia przedemerytalnego, w tym także okoliczność zmniejszenia się liczby chętnych do nauki z przedmiotów wykładanych przez powoda i niższe kwalifikacje powoda niż u pozostałych nauczycieli przedmiotów drzewnych jak również okoliczność, iż w wyniku przeprowadzonej oceny powód otrzymał 56 pkt - najmniej z pozostałych nauczycieli. Sąd Rejonowy uznał także, że powyższe okoliczności nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem, przy ponownym rozpoznaniu sprawy, pełnomocnik powoda, po ostatecznym sprecyzowaniu żądań pozwu odwołał się od decyzji o przeniesieniu powoda w stan nieczynny, nie kwestionując faktu zmniejszenia liczby oddziałów i godzin w związku ze zmianami organizacyjnymi. Tymczasem w myśl art. 20 ust. 5c Karty Nauczyciela wypowiedzenie jest bezskuteczne w przypadku złożenia przez nauczyciela, w terminie do 30 dni od dnia doręczenia wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn określonych w ust. 1 pkt 2, pisemnego wniosku o przeniesienie w stan nieczynny. Z upływem sześciomiesięcznego okresu pozostawania w stanie nieczynnym

stosunek pracy wygasa, a wygaśnięcie stosunku pracy powoduje dla nauczyciela skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w zakresie świadczeń przedemerytalnych. Zgodnie z panującym w orzecznictwie i doktrynie poglądem, w razie wystąpienia zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć dyrektor szkoły ma obowiązek pouczyć nauczyciela o możliwości złożenia wniosku o przeniesienie w stan nieczynny w oświadczeniu wiedzy zawierającym taką informację, co może nastąpić także przed dokonaniem wypowiedzenia stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05.07.2011 r., OSNP 2012 nr 15-16, poz. 196, LEX nr 1212844). W niniejszej sprawie powód złożył wniosek o przeniesienie go w stan nieczynny i decyzją z dnia 5 lipca 2010 r. został w stan nieczynny przeniesiony na okres od 1 września 2010 r. do 28 lutego 2011 r. Zdaniem Sądu, za nieaktualne uznać należało stanowisko wyrażone w przywołanym przez Sąd Okręgowy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 grudnia 2004 r., III PK 54/04, OSNP 2005 nr 13, poz. 192, a to wobec zmiany treści art. 477¹ k.p.c. zgodnie z którym w obecnym stanie prawnym sąd może orzekać z urzędu jedynie o roszczeniach alternatywnych, tymczasem roszczenie o przywrócenie do pracy z powodu wygaśnięcia stosunku pracy wskutek upływu okresu stanu nieczynnego nie jest roszczeniem alternatywnym w stosunku do roszczenia o przywrócenie do pracy w związku z wypowiedzeniem stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2011 r., I PK 33/11, LEX nr 1089028). W konsekwencji sąd pierwszej instancji stwierdził, że okoliczności związane z doбором pracowników do wypowiedzenia i konsultacja związkowa nie związane są z wygaśnięciem stosunku pracy, gdyż wniosek o przeniesienie w stan nieczynny jest zależny jedynie od woli pracownika (nauczyciela). W niniejszej sprawie zaistniały podstawy do przeniesienia powoda w stan spoczynku, o jakich mowa w art. 20 ust.1 pkt 2 Karty Nauczyciela, a powód, składając wniosek o przeniesienie w stan nieczynny, dokonał wyboru swego statusu w procesie o przywrócenie do pracy, tym samym zrezygnował z możliwości kwestionowania dokonanego wypowiedzenia, które stało się z mocy prawa bezskuteczne, co skutkowało oddaleniem roszczenia powoda.

Wyrokiem z dnia 22 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił apelację powoda, dzielając w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji i przyjmując je za własne oraz uznając za bezzasadne podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego. W ocenie Sądu Okręgowego sąd pierwszej instancji nie naruszył także. 386 § 6 k.p.c. przez niewypełnienie wszystkich wskazań co do postępowania wyrażonych w uzasadnieniu wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 21 grudnia 2012 r., wskazując, że przewidziane tym przepisem związanie oceną prawną nie dotyczy to wypadku, gdy nastąpiła zmiana stanu prawnego. W niniejszej sprawie natomiast sąd pierwszej instancji rozstrzygając oparł się na wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2011 r., I PK 33/11, wyrażającym najbardziej aktualne stanowisko w przedmiotowej sprawie. Nadto przy ponownym rozpoznaniu sprawy, sąd jest związany oceną prawną i wskazaniami co do dalszego postępowania, w rozumieniu kierunku, w jakim powinno się ono toczyć, co nie oznacza, że sąd pierwszej instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy nie może przeprowadzić lub ocenić żadnych innych dowodów. Wytyczne sądu odwoławczego wskazują jedynie minimum tego, co powinien uczynić przy ponownym rozpoznaniu sprawy. Zmiana stanowisk stron i konieczność rozstrzygnięcia nowych żądań może w ogóle uczynić nieaktualnymi wskazania sądu odwoławczego (tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2009 r., w sprawie II UK 385/08, Lex Polonica nr 2378326). Skoro w niniejszej sprawie powód został przeniesiony w stan nieczynny na skutek złożonego przez siebie wniosku, a przesłanki określone w art. 20 ust. 5 c Karty Nauczyciela zostały wobec powoda spełnione, Sąd Okręgowy w niniejszym postępowaniu nie znalazł podstaw do stwierdzenia, aby przeniesienie powoda w stan nieczynny nastąpiło niezgodnie z prawem. W konsekwencji apelacja powoda, jako bezzasadna, podlegała oddaleniu.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku, powód, zaskarżając wyrok w całości, zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie przepisów postępowania w zakresie, który miał wpływ na wynik sprawy, a mianowicie przepisu art. 386 § 6 k.p.c. poprzez orzeczenie przez sąd pierwszej instancji wbrew ocenie prawnej i wskazaniom co do dalszego postępowania wyrażonym w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji z dnia 21 grudnia 2012 r. a następnie przez błędną ocenę

Sądu Okręgowy w S. przyjętą w wyroku z dnia 22 marca 2013 r. w której sąd odwoławczy uznał o zmianie stanu prawnego sprawy w wyniku wydania przez Sąd Najwyższy wyroku z dnia 12 grudnia 2011 r., I PK 33/11, co na podstawie art. 386 § 6 k.p.c. uprawniało sąd pierwszej instancji - rozpoznający sprawę w wyniku przekazania sprawy do ponownego rozpoznania - do orzeczenia w sprawie wbrew ocenie prawnej i wskazaniom co do dalszego postępowania wyrażonym w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji przekazującym sprawę do ponownego rozpoznania oraz niewłaściwe zastosowanie przepisu prawa materialnego - art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 67 k.p. i w związku z art. 91c ustawy z 26.01.1982 r. Karta Nauczyciela poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że przeniesienia nauczyciela w stan nieczynny zgodnie z wnioskiem nauczyciela powoduje brak możliwości oceny przez Sąd przyczyn wypowiedzenia nauczycielowi stosunku pracy skutkującego następnie złożeniem wniosku o przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny co ostatecznie doprowadziło do wygaśnięcia stosunku pracy. Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi drugiej instancji ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez zmianę zaskarżonego wyroku, przywrócenie powoda do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania za wszystkie instancje.

W uzasadnieniu skarżący podał, że w związku z przeniesieniem nauczyciela w stan nieczynny w toku procesu wszczętego odwołaniem od wypowiedzenia złożonego na podstawie art. 20 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela powoduje, że przedmiotem rozpoznania winno się stać roszczenie z przeniesienia w stan nieczynny na mocy art. 477¹ § 1 k.p.c., dlatego sąd odwoławczy w uzasadnieniu wyroku z dnia 21 grudnia 2011 r. zalecił sądowi pierwszej instancji zbadanie przy ponownym rozstrzygnięciu, czy zachodzą przesłanki do przywrócenia powoda na poprzednie warunki pracy i płacy. Nie ulega wątpliwości, że ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu orzeczenia sądu drugiej instancji wiążą także sąd drugiej instancji przy ponownym rozpoznaniu sprawy, nie wiążą natomiast Sądu Najwyższego przy rozpoznawaniu wniesionej skargi kasacyjnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6

kwietnia 1998 r., I CKN 595/97, OSNC 1998 nr 12, poz. 211). Analiza treści uzasadniania wyroku Sądu Okręgowego z dnia 21 grudnia 2012 r., prowadzi do wniosku, że w stanie faktycznym sprawy powodowi przysługiwało roszczenie o przywrócenie do pracy w związku z przeniesieniem powoda w stan nieczynny, a sąd pierwszej instancji, przy ocenie zasadności roszczenia, zobowiązany był badać czy pracodawca dokonał właściwego doboru pracownika z którym ostatecznie zamierzał rozwiązać stosunek pracy oraz czy przy ostatecznym rozwiązaniu stosunku pracy nie naruszono przepisów prawa pracy w zakresie obligatoryjnych konsultacji związkowych. Zdaniem powoda oznacza to dopuszczenie możliwości przywrócenia powoda do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy w sytuacji, gdy postępowanie dowodowe wykaże błędny dobór pracownika do zwolnienia lub naruszenie przez pracodawcę przepisu art. 20 ust. 5a ustawy z 26.01.1982 r. Karta Nauczyciela. Nie kwestionując, iż powołane przez sąd pierwszej instancji orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2012 r., I PK 33/11, jest najbardziej aktualnym orzeczeniem Sądu Najwyższego dotyczącym problematyki roszczeń nauczyciela o przywrócenie do pracy w związku z wypowiedzeniem dokonany na podstawie art. 20 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, niemniej nie stanowi to o zmianie stanu prawnego, o którym mowa w art. 386 § 3 k.p.c., więc nie mogło prowadzić do nie uwzględnienia oceny prawnej i wskazań orzeczenia. Zdaniem skarżącego uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w S. przez Sąd Okręgowy w S. jest logiczną konsekwencją uznania o braku orzeczenia co do istoty sprawy na skutek stwierdzenia przez Sąd Rejonowy w S., że wobec bezskuteczności wypowiedzenia z mocy prawa stosunek pracy łączący strony trwa nadal - zatem powództwo o przywrócenie do pracy powodowi nie przysługuje - a także za sprawą braku wzięcia pod uwagę konwersji roszczenia przez Sąd I instancji na mocy art. 477¹ § 1 k.p.c. Z kolei uzasadniając zarzut naruszenia art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 67 k.p. i w związku z art. 91c ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny zgodnie z wnioskiem nauczyciela powoduje brak możliwości oceny przez Sąd przyczyn wypowiedzenia nauczycielowi stosunku pracy, skutkującego następnie złożeniem wniosku o przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny co ostatecznie doprowadziło

do wygaśnięcia stosunku pracy, skarżący podniósł, że prezentowana przez sądy obydwu instancji wykładnia przepisu art. 20 Karty Nauczyciela w praktyce czyni roszczenie nauczyciela o przywrócenie do pracy w związku z przeniesieniem w stan nieczynny roszczeniami czysto teoretycznymi. W takiej sytuacji nauczyciel musiałby kwestionować w zasadzie własną decyzję - wniosek o przeniesienie w stan nieczynny, co przy logicznej ocenie wydaje się w zasadzie niemożliwe. Wniosek nauczyciela o przeniesienie w stan nieczynny spowodowany może być tylko i wyłącznie przesłankami określonymi w przepisie art. 20 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny może nastąpić, jeżeli dochodzi do faktycznej likwidacji szkoły albo zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie oddziałów szkoły, nawet wtedy gdy likwidacja ta lub zmiany następują z naruszeniem przepisów proceduralnych - wyrok SN z dnia 4 kwietnia 2000 r., I PKN 581/99, OSNP 2001 nr 18, poz. 552), ponadto co istotne, że przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny na podstawie art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela może nastąpić wówczas, gdy istnieje związek przyczynowy między zmianami organizacyjnymi szkoły a niemożnością dalszego zatrudniania nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 1998 r., I PKN 482/98, OSNP 2000 nr 2, poz. 61). W tym stanie rzeczy brak jest uzasadnienia prawnego do przyjęcia, że nauczyciel, którego na jego wniosek - w związku z wcześniejszym wypowiedzeniem stosunku pracy - przeniesiono w stan nieczynny, pozbawiony jest prawa kwestionowania przyczyn wskazanych w wypowiedzeniu stosunku pracy, które ostatecznie doprowadziły do wygaśnięcia stosunku pracy. Powyższe zarzuty powoda jak też rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego sprawiają, że w ocenie skarżącego w niniejszej sprawie zarysowuje się istotne zagadnienie prawne polegające na ustaleniu czy przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 5 c ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela - poprzedzone złożeniem wniosku nauczyciela o przeniesienie w stan nieczynny, na skutek woli zagwarantowania sobie możliwości podejmowania pracy choć przez następne 6 miesięcy - wiąże się z definitywną rezygnacją nauczyciela kształtującego w ten sposób swoją sytuację prawną z możliwości kwestionowania przeniesienia w stan nieczynny, nawiązując do przyczyn dokonanego wypowiedzenia jak też z brakiem

uprawnienia sądu rozpoznającego sprawę do badania zasadności przyczyn uzasadniających rozwiązanie stosunku pracy z nauczycielem na podstawie art. 20 ust. 1 pkt. 2 powołanej ustawy, które w istocie stanowiły podstawę złożenia wniosku o przeniesienie w stan nieczynny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zawiera uzasadnionych zarzutów.

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia prawa procesowego poprzez orzeczenie wbrew dyrektywie wyrażonej w art. 386 § 6 k.p.c., którego naruszenia skarżący upatruje w dokonaniu oceny roszczenia powoda, wywodzonego z decyzji o przeniesieniu w stan nieczynny bez uwzględnienia okoliczności świadczących, iż wypowiedzenie powodowi stosunku pracy, poprzedzające wniosek powoda o przeniesienie w stan spoczynku, zostało dokonane z naruszeniem przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę.

Na wstępie rozważań przypomnieć należy, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd jest związany oceną prawną i wskazaniem co do dalszego postępowania, w rozumieniu kierunku, w jakim powinno się ono toczyć, przy czym zmiana stanowisk stron i konieczność rozstrzygnięcia nowych żądań może w ogóle uczynić nieaktualnymi wskazania sądu odwoławczego (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2009 r., II UK 385/08, Lex nr 533101 oraz z dnia 9 października 2009 r., IV CSK 157/09, Lex nr 558611, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2007 r., I CSK 155/07, Lex nr 442645). Związanie, o którym mowa w art. 386 § 6 k.p.c., nie dotyczy zatem sytuacji, gdy nastąpi zmiana okoliczności faktycznych, na podstawie których sąd drugiej instancji dokonał swojej oceny prawnej i udzielił wskazań. Zgodnie bowiem z art. 316 § 1 k.p.c. sąd zawsze ocenia sprawę według stanu z chwili orzekania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2009 r., IV CSK 157/09, Lex nr 558611 i powołane tam orzecznictwo).

W rozpoznawanej sprawie sąd odwoławczy, uchylając wyrok Sądu Rejonowego z dnia 9 lutego 2011 r., zawarł w uzasadnieniu tego wyroku wskazania, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy sąd pierwszej instancji powinien

skontrolować zarzut naruszenia obligatoryjnego trybu związkowej konsultacji zamiaru wypowiedzenia stosunku pracy w myśl art. 20 ust. 5 a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karty Nauczyciela (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r., poz. 191) oraz uwzględnić, iż w związku z przeniesieniem w trakcie wypowiedzenia w stan nieczynny rozpoznaniu powinno podlegać roszczenie związane z przeniesieniem w stan nieczynny, w tym ocena, czy zachodzą przesłanki do przywrócenia powoda do pracy na poprzednie warunki pracy i płacy. Wbrew zarzutom podniesionym w skardze kasacyjnej, przy ponownym rozpoznaniu sprawy wszystkie powyższe zalecenia zostały uwzględnione, czego wyrazem jest rozstrzygnięcie przez Sąd Rejonowy, a następnie Sąd Okręgowy o roszczeniu powoda wywodzonym z przeniesienia w stan nieczynny. Podkreślić także należy, że już po uchyleniu wyroku sądu pierwszej instancji, powód dokonał sprecyzowania swojego żądania, ostatecznie domagając się przywrócenia do pracy na poprzednie warunki pracy w związku z wygaśnięciem stosunku pracy na skutek upływu czasu przeniesienia w stan nieczynny. Ostatecznie zatem przedmiotem rozpoznania sądów obydwu instancji było tak sformułowane żądanie, którego podstawę faktyczną stanowiło twierdzenie powoda, że wniosek o przeniesienie w stan nieczynny złożył w sytuacji, gdy dokonane wypowiedzenie stosunku pracy nastąpiło z naruszeniem obowiązku konsultacji związkowej oraz przy niewłaściwym zastosowaniu kryteriów doboru do zwolnienia, nie kwestionując przy tym faktu zmniejszenia liczby oddziałów i liczby godzin w pozwanej szkole. Skoro zatem sądy obydwu instancji orzekały o żądaniu powoda związanym z przeniesieniem w stan nieczynny, co było objęte wskazaniem sądu odwoławczego uchylającego pierwotnie wydany wyrok, brak jest podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 386 § 6 k.p.c.

Należy także odnotować, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy, sąd pierwszej instancji rozpoznał też zgodnie z zaleceniami sądu odwoławczego kwestie związane z brakiem przeprowadzenia konsultacji związkowej i ocenił prawidłowość procedury doboru pracowników do zwolnienia, konkludując jednak, że powyższe okoliczności, których wyjaśnienie objęte było zaleceniami sądu odwoławczego, pozostają bez znaczenia dla ostatecznie sformułowanego roszczenia powoda, które to roszczenie nie jest roszczeniem alternatywnym do roszczenia o przywrócenie do pracy w związku z bezprawnym wypowiedzeniem

stosunku pracy. W tej kwestii sądy obydwu instancji oparły się na poglądzie wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2011 r., I PK 33/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 261, w którym Sąd Najwyższy podkreślił, że obydwie te roszczenia, choć identyczne rodzajowo, to mogą być skutecznie dochodzone na innych, odmiennych podstawach faktycznych i prawnych.

Nie zasługiwał na uwzględnienie także podniesiony w ramach pierwszej postawy kasacyjnej zarzut naruszenia art. 56 § 1 k.p. w związku z art. 67 k.p. i art. 91c Karty Nauczyciela. Istotnie, w przypadku wypowiedzenia stosunku pracy nauczycielowi mianowanemu na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, nauczyciel może dochodzić przywrócenia do pracy, co skutkuje koniecznością oceny okoliczności uzasadniających takie przywrócenie, w tym zachowania wymaganej prawem procedury konsultacji związkowej oraz zasadności doboru pracownika do zwolnienia. Natomiast zgodnie z prawem przeniesienie w stan nieczynny, na wniosek nauczyciela, powoduje bezskuteczność dokonanego wypowiedzenia a nauczyciel może także dochodzić przywrócenia do pracy, z tym, że z powołaniem się na okoliczności związane z przeniesieniem w stan nieczynny i wygaśnięciem stosunku pracy. Jak podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 2 grudnia 2011 r., I PK 33/11, w takiej sytuacji nauczyciel składający wniosek o przeniesienie w stan nieczynny dokonuje wyboru swego statusu w ewentualnym procesie o przywrócenie do pracy, w rezultacie rezygnując z możliwości kwestionowania dokonanego wypowiedzenia, które staje się z mocy prawa bezskuteczne. Złożenie wniosku o przejście w stan nieczynny powoduje wprawdzie rezygnację z dochodzenia roszczenia o przywrócenie do pracy lub uznania wypowiedzenia za bezskuteczne, jednak z drugiej strony stan nieczynny powoduje odsunięcie terminu ustania stosunku pracy, jak i nabycie uprawnienia przewidzianego w art. 20 ust. 7 Karty Nauczyciela.

Skoro w niniejszej sprawie powód, składając wniosek o przeniesienie w stan nieczynny w trakcie okresu wypowiedzenia stosunku pracy i w niniejszym postępowaniu nie kwestionował okoliczności uprawniających pracodawcę do przeniesienia nauczyciela w stan nieczynny, o jakich mowa w art. 20 ust.1 pkt 2 Karty Nauczyciela w postaci zmian organizacyjnych powodujących zmniejszenie liczby oddziałów w szkole lub zmian planu nauczania uniemożliwiających dalsze

zatrudnianie nauczyciela w pełnym wymiarze zajęć, trafnie sądy obydwu instancji orzekły o braku podstaw do uwzględnienia jego roszczenia o przywrócenie do pracy.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzeczono jak w sentencji wyroku.